

دو کتاب

خاطرات لاهرودی

شاهکار شهبازی

1- در ماه های اخیر دو کتاب منتشر شده که از ما نظرمان را در باره آنها سؤال می کنند. یکی از این کتاب ها خاطرات صدر فرقه دمکرات آذربایجان ایران "امیرعلی لاهرودی" است و دیگری کتاب 1200 صفحه ای که با نام "حزب توده از آغاز تا فروپاشی" در ایران و از سوی موسسه پژوهش های وابسته به وزارت اطلاعات و امنیت منتشر شده است. البته، کتاب دوم را میتوان تجدید چاپ و تکمیل شده کتابی دانست که با همین نام و بعنوان جلد اول در سال 1370 منتشر شده بود.

آنچه ما در باره کتاب خاطرات رفیق لاهرودی، در کوتاه ترین و خلاصه ترین جمله می توانیم بگوئیم آنست که حدود 180 صفحه نخست این کتاب دارای ارزشی تاریخی است، بویژه آنکه پایگاه طبقاتی حکومت ملی آذربایجان ایران و فرقه دمکرات آذربایجان را از زبان یکی از اعضای فعال و صادق آن که بعدها عضو رهبری و سپس رهبر آن شد باز می گوید. به جرات می توان گفت که تاکنون چنین صادقانه و به زبانی ساده، کسی درباره سالهای پیش از برپائی حکومت ملی آذربایجان، یکسال حکومت و سپس آغاز شکست و عقب نشینی آن چنین ملموس سخن نگفته و خاطرات ننوشته بود. اما، متأسفانه کتاب نزدیک به 600 صفحه است و ایکاش که چنین نبود. در 400 صفحه دیگر این کتاب که آن را میتوان به دو بخش تقسیم کرد مسائلی مطرح شده که یا اغلب یکسویه و غیر مستند است و یا گزین شده و فارغ از آن احساس مسئولیت و انضباطی که همیشه از فرقه دمکرات آذربایجان ایران انتظار می رفت.

بدین ترتیب، کتاب در واقع سه بخش است. بخش اول مربوط به پایگاه طبقاتی و دوران حکومت ملی آذربایجان که نویسنده کتاب خود شاهد زنده آن بوده است، بخش دوم سلسله اسناد گزین شده ای که با سمت گیری متهم ساختن افراد به شونیسف فارس نوشته شده و بخش سوم که مربوط به دوران مهاجرت پس از دو یورش جمهوری اسلامی به حزب توده ایران است.

وقتی از انضباط شکنی فرقه سخن می گوئیم، بدین دلیل ساده و روشن است که اسناد و صورت جلسات هیات سیاسی حزب توده ایران بعنوان یک امانت حزبی نزد فرقه دمکرات آذربایجان بوده است و اگر هم قرار بر انتشار آنها بود، باید حزب توده ایران به شمول فرقه دمکرات آذربایجان تصمیم واحدی در این بار می گرفتند، نه آن که یک تن تصمیم بگیرد سند و آن هم اسناد گزین شده منتشر کند. ما تردید نداریم که این بخش از کتاب وسیعاً مورد بهره برداری دستگاه های امنیتی و تبلیغاتی جمهوری اسلامی قرار گرفته و آن را علیه حزب، فرقه و حکومت ملی آذربایجان به کار خواهد گرفت.

بخش دیگری از این کتاب نیز به مسائل مهاجرت جاری و مسائل باکو، مینسک و حتی افغانستان پرداخته که نه جای طرح آنها، بدینگونه یکطرفه و به دور انصاف و بررسی دو سویه بود و نه آنچه طرح شده زخمی را التیام می بخشد. البته، حداقل در مورد مسائل افغانستان نویسنده خاطرات این انصاف را داشته که تاکید کند زیاد در باره مسائل دوران مهاجرت و کار سیاسی حزب در آن کشور با اطلاع نیست و کسان دیگری، از جمله مسئول حزب توده ایران در افغانستان با اطلاع تر است. در این بخش نیز اشاراتی به نقش شادروان فروغیان در باره فعالیت در افغانستان می شود که این اشارات نیز دقیق و واقعیت نیست.

ما در این مرحله و در این فرصت، بیش از این نه لازم می دانیم و نه به صلاح حزب می دانیم که درباره کتاب خاطرات رفیق لاهرودی ابراز نظر کنیم.

2- اما درباره کتاب 1200 صفحه ای باصطلاح فروپاشی حزب توده ایران که اخیراً آقای عبدالله شهبازی نیز اعتراف کرده که ایشان و تیمی که در موسسه پژوهش های وزارت اطلاعات و امنیت در اختیار دارد آن را تدوین کرده است. در باره این کتاب هم فعلاً میتوانیم بگوئیم که بخش عمده این کتاب آن نامه پراکنی ها و کتاب نویسی ها و ادعاهای آقایانی نظیر محمد تقی برومند، محسن حیدریان، حمید احمدی، (که با کنفرانس ملی مدتی در رهبری حزب توده ایران قرار گرفته و بعد هم رفتند) قطعنامه باکو، برخی ادعاهای بابک امیرخسروی و کسان دیگری در همین ردیف و حتی اظهارات و ادعاهای برخی - نه همه- کسانی که از مهاجرت به ایران بازگشتند و یا برخی افراد که می روند و می آیند و خبر می برند و شایعه می آورند است که دست مایه تیم امنیتی تدوین کننده این کتاب شده است. برخی مسائل مطرح شده در بازجویی های زیر شکنجه رهبری حزب نیز چاشنی این دست مایه ها شده و سرانجام شاهکار هنری آقایانی در مهاجرت و آقایانی در تشکیلات امنیتی جمهوری اسلامی بنام "سیاست و سازمان حزب توده از آغاز تا فروپاشی" در 1205 صفحه و در 3 هزار نسخه به قیمت 10500 تومان منتشر شده است. این کتاب مکمل "سیر کمونیسم در ایران" است که بدستور سپهبد تیمور بختیار بنیانگذار ساواک شاهنشاهی و فرماندار نظامی کودتای 28 مرداد توسط سرهنگ زیبائی شکنجه گر و تیم بازجویان توده ای ها، پس از کودتا و یورش به حزب تدوین و منتشر شد. در واقع کتاب آقای شهبازی و یاران ایشان جلد دوم "سیر کمونیسم" است با این تفاوت که این بار و در جلد دوم، از مهاجرت نیز اغلب مفت و مجانی و یا نه چندان هم مفت و مجانی که آینده نشان خواهد داد، به یاری تدوین کنندگان این کتاب شتافتند.

راه توده 181 16.06.2008